

[Pradžia](#) > ... > [Nagrinėjimas Teisme](#) > [Civilinės Bylos](#) > [Procesiniai Terminai](#) > [Germany](#)

Procesiniai terminai

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Vokietija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Civilinio proceso kodekso (vok. *Zivilprozessordnung*) 214–229 straipsniuose nustatytos bendrosios taisyklės, kuriomis reglamentuojami procesiniai terminai, o kituose kodekso straipsniuose numatytos specialios nuostatos, kuriomis reglamentuojami konkretūs terminai.

Skiriami pirminiai terminai (vok. *eigentliche Fristen*), t. y. terminai, iki kurių byloje dalyvaujantys asmenys gali arba – kad neprarastų teisių – privalo atlikti procesinius veiksmus ar formalumus, ir antriniai terminai (vok. *uneigentliche Fristen*), iki kurių pagal įstatymą teismas turi atlikti tam tikrus oficialius veiksmus.

Pirminiai terminai papildomai skirstomi į įstatymo terminus, t. y. įstatyme nustatytus terminus, ir teismo terminus, kuriuos teismas nustato savo nuožiūra. Prie įstatymo terminų priskiriami privalomieji terminai (vok. *Notfristen*), numatyti Civilinio proceso kodekso 224 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje; šie terminai visada yra nustatyti Kodekse ir jų negalima sutrumpinti arba pratęsti.

Tačiau šalys gali susitarti dėl įstatymo ir teismo terminų, išskyrus privalomuosius ir antrinius terminus, sutrumpinimo, bet pratęsti jų negali. Teismas gali pratęsti arba sutrumpinti savo nustatytą terminą, tačiau įstatymo terminą jis gali pakeisti tik jeigu tokia galimybė numatyta įstatyme. Bet kuriuo atveju teismas pakeis terminą tik jeigu šalis šiuo tikslu nurodys įtikinamas priežastis.

Toliau nurodyti terminai yra svarbūs civiliniame procese dalyvaujančioms šalims:

a) Mokėjimo įsakymo procedūra

Taikant mokėjimo įsakymo procedūrą (vok. *Mahnverfahren*) prieštaravimai dėl mokėjimo įsakymo pagal Civilinio proceso kodekso 692 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir apeliaciniai skundai dėl vykdomojo dokumento pagal Civilinio proceso kodekso 700 straipsnio 1 dalį ir 339 straipsnio 1 dalį turi būti pateikiami per dvi savaites. Jei nepareiškiamas joks prieštaravimas ir ieškovas per šešis mėnesius nesikreipia dėl vykdomojo dokumento išdavimo, pagal Civilinio proceso kodekso 701 straipsnį mokėjimo įsakymas nustoja galioti.

b) Ginčo teisena

1. Civilinio proceso kodekso 132 straipsnyje nustatyta bendra taisyklė, pagal kurią, siekiant laiku pasirengti bylos nagrinėjimui ir užtikrinti teisę kreiptis į teismą, parengiamieji pareiškimai turi būti teismui pateikti tokiu laiku, kad teismas šiuos pareiškimus kitai šaliai spėtų įteikti likus ne mažiau kaip savaitei iki bylos nagrinėjimo teisme. Parengiamieji pareiškimai, kuriuose nurodyti prieštaravimai dėl naujų paaiškinimų, turi būti pateikti tokiu laiku, kad juos būtų galima įteikti iki teismo posėdžio likus bent trims dienoms.
2. Nustatydamas parengiamojo posėdžio datą, teisėjas turi suteikti atsakovui ne mažiau kaip dvi savaites atsiliepimui pateikti (žr. Civilinio proceso kodekso 275 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį, 275 straipsnio 3 dalį ir 277 straipsnio 3 dalį). Jeigu teismas priima nutartį dėl parengiamojo rašytinio proceso, atsakovui suteikiamas privalomasis dviejų savaitių terminas, iki kurio jis turi nurodyti, ar ketina pareikšti atsiliepimą į ieškinį (276 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny); teismas suteiks atsakovui dar dvi papildomas savaites rašytiniam atsiliepimui į ieškinį pateikti (276 straipsnio 1 dalies antras sakiny). Pirmininkaujantis teisėjas

gali ieškoviui nustatyti terminą, per kurį šis turi pateikti rašytines pastabas dėl atsiliepimo į ieškinį (276 straipsnio 3 dalis).

3. Jeigu iki nustatyto termino atsakovas nenurodo ketinąs pareikšti atsiliepimą į ieškinį, teismas ieškovo prašymu, nesurengęs žodinio posėdžio, pagal Civilinio proceso kodekso 331 straipsnio 3 dalį priima sprendimą, kuriuo patvirtins (galutinį) ieškinį (sprendimas už akių (vok. *Versäumnisurteil*)). Teismas taip pat priima sprendimą už akių, jeigu ieškovas arba atsakovas neatvyksta į bylos nagrinėjimo posėdį arba negina savo reikalavimų. Šaliai, kurios nenaudai teismas priėmė sprendimą už akių, suteikiamas privalomasis dviejų savaitių terminas nuo sprendimo už akių įteikimo, per kurį ji gali pareikšti prieštaravimą (žr. Civilinio proceso kodekso 338 straipsnį ir 339 straipsnio 1 dalį). Kai prieštaravimas yra priimtinas (ir, svarbiausia, pareikštas iki nustatyto termino), byla pradedama nagrinėti nuo tos stadijos, kuri buvo prieš priimant sprendimą už akių.
4. Apeliacinis skundas (vok. *Berufung*) turi būti paduodamas per privalomąjį vieno mėnesio laikotarpį (Civilinio proceso kodekso 517 straipsnis), o apeliacinio skundo pagrindai gali būti nurodomi per du mėnesius (520 straipsnio 2 dalis). Abu šie terminai pradedami skaičiuoti įteikus nesutrumpintą teismo sprendimą arba vėliausiai per penkis mėnesius nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos. Teismas gali nustatyti ne trumpesnį kaip dviejų savaitių terminą atsiliepimui į apeliacinį skundą pateikti (žr. Civilinio proceso kodekso 521 straipsnio 2 dalį ir 277 straipsnio 3 dalį).
5. Kai apeliacinis teismas (vok. *Berufungsgericht*) savo sprendime atsisako leisti paduoti tolesnį apeliacinį skundą teisės klausimais (vok. *Revision*), atnaujintas prašymas leisti paduoti apeliacinį skundą gali būti pateikiamas per privalomąjį vieno mėnesio laikotarpį, kuris pradedamas skaičiuoti nuo nesutrumpinto teismo sprendimo įteikimo dienos (žr. Civilinio proceso kodekso 544 straipsnio 1 dalį ir 3 dalies pirmą sakinį). Apeliacinio skundo pagrindus reikia nurodyti per du mėnesius nuo nesutrumpinto teismo sprendimo įteikimo dienos, bet ne vėliau nei per septynis mėnesius nuo sprendimo paskelbimo dienos.
6. Terminas apeliaciniam skundui teisės klausimais paduoti taip pat yra privalomasis laikotarpis ir jis trunka vieną mėnesį (Kodekso 548 straipsnis), o apeliacinio skundo pagrindai gali būti nurodomi per du mėnesius (551 straipsnio 2 dalies antras sakinys). Abu šie terminai pradedami skaičiuoti įteikus nesutrumpintą teismo sprendimą arba vėliausiai per penkis mėnesius nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos.
7. Skubus prieštaravimas (vok. *sofortige Beschwerde*) dėl nutartimi priimto sprendimo (vok. *Beschluss*) turi būti pareiškiamas per privalomąjį dviejų savaitių laikotarpį, kuris pradedamas skaičiuoti nuo nutarties įteikimo dienos arba ne vėliau kaip per penkis mėnesius ir dvi savaites nuo jos paskelbimo dienos (Civilinio proceso kodekso 569 straipsnio 1 dalis). Prieštaravimas teisės klausimais (vok. *Rechtsbeschwerde*), kuris turi būti pagrįstas teisės pažeidimu, turi būti pareiškiamas per privalomąjį vieno mėnesio laikotarpį, pradedamą skaičiuoti nuo nutarties įteikimo dienos (Civilinio proceso kodekso 575 straipsnio 1 dalies pirmas sakinys), o prieštaravimo pagrindai gali būti nurodomi per papildomą vieno mėnesio terminą (Civilinio proceso kodekso 575 straipsnio 2 dalis).
8. Kai šalis ne dėl savo kaltės nesilaiko kurio nors Civilinio proceso kodekso 233 straipsnyje nustatyto procesinio reikalavimo (pvz., privalomojo laikotarpio ar termino, iki kurio turi būti nurodomi apeliacinio skundo pagrindai), ji gali prašyti atkurti iki pažeidimo buvusią padėtį. Prašymas turi būti pateikiamas per dvi savaites nuo kliūties panaikinimo (Civilinio proceso kodekso 234 straipsnio 1 ir 2 dalys).

Jeigu termino skaičiavimo pradžios diena priklauso nuo dokumento įteikimo momento (žr. atsakymą į 4 klausimą), reikia įvertinti, ar dokumentas buvo įteiktas tinkamai. Jeigu įteikiamą dokumentą priima kitas asmuo, įteikimo tinkamumui reikšmės neturi tai, ar adresatas faktiškai sužinojo dokumento turinį. Tačiau visada reikalaujama, kad įteikimo momentu adresato namų arba įmonės patalpų adresas ir adresas, kuriuo įteikiamas dokumentas, sutaptų.

Adresatas, kuris nieko nežinojo apie sprendimą, todėl negalėjo jo ginčyti, tam tikromis aplinkybėmis gali prašyti atkurti padėtį, buvusią iki pažeidimo (žr. atsakymą į 4 klausimą). Norėdami sužinoti dieną, kurią pradedamas skaičiuoti terminas, žr. atsakymą į 16 klausimą.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

- Naujųjų metų diena: sausio 1 d.
- Trijų karalių diena: sausio 6 d. (tik Badene-Viurtemberge, Bavarijoje ir Saksonijoje-Anhalte)
- Tarptautinė moters diena: kovo 8 d. (tik Berlyne)
- Didysis penktadienis: data skiriasi ir būna kovo mėn. pabaigoje arba balandžio mėn. pradžioje

- Velykos: data skiriasi ir būna kovo mėn. pabaigoje arba balandžio mėn. pradžioje
- Velykų pirmadienis: data skiriasi ir būna kovo mėn. pabaigoje arba balandžio mėn. pradžioje
- Tarptautinė darbo diena: gegužės 1 d.
- Šeštinės: data skiriasi ir būna gegužės mėn. ketvirtadienį
- Sekminės: data skiriasi ir būna gegužės arba birželio mėn.
- Sekminių pirmadienis: data skiriasi ir būna gegužės arba birželio mėn.
- Devintinės: data skiriasi ir būna ketvirtadienį laikotarpiu nuo gegužės mėn. pabaigos iki birželio mėn. vidurio (tik Badene-Viurtemberge, Bavarijoje, Hesene, Šiaurės Reine-Vestfalijoje, Reino krašte-Pfalce, Saro krašte, Saksonijoje (visame krašte) ir Tiuringijoje (visame krašte))
- Žolinė: rugpjūčio 15 d. (tik Bavarijoje (visame krašte) ir Saro krašte)
- Vokietijos susivienijimo diena: spalio 3 d.
- Reformacijos diena: spalio 31 d. (tik Brandenburge, Bremene, Hamburge, Meklenburge-Vakarų Pomeranijoje, Žemutinėje Saksonijoje, Saksonijoje, Saksonijoje-Anhalte, Šlėzvice-Holšteine ir Tiuringijoje)
- Visų šventųjų diena: lapkričio 1 d. (tik Badene-Viurtemberge, Bavarijoje, Šiaurės Reine-Vestfalijoje, Reino krašte-Pfalce ir Saro krašte)
- Atgailos diena (vok. *Buß- und Bettag*): data skiriasi ir būna trečiadienį laikotarpiu nuo lapkričio mėn. vidurio iki pabaigos (tik Saksonijoje).
- Kalėdos: gruodžio 25 d.
- Kalėdų antroji diena (Šv. Stepono diena): gruodžio 26 d.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Civilinio proceso kodekso 222 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad visi procesiniai terminai turi būti skaičiuojami pagal Civilinio kodekso (vok. *Bürgerliches Gesetzbuch*) 187–193 straipsniuose nustatytas taisykles.

Daugiau informacijos apie terminų skaičiavimo tvarką galima rasti atsakymuose į 7–9 klausimus.

4 Kai tam tikrą veiksma ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Paprastai termino skaičiavimo pradžios diena yra siejama su dokumento arba sprendimo, į kurį reikia pateikti atsakymą ar dėl kurio ketinama paduoti apeliacinį skundą, įteikimo diena (žr., pvz., Civilinio proceso kodekso 276 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį, 329 straipsnio 2 dalies antrą sakinį ir 339 straipsnio 1 dalį). Terminas apeliaciniam skundui paduoti pradedamas skaičiuoti nuo sprendimo įteikimo dienos (Kodekso 517, 548 straipsniai ir 569 straipsnio 1 dalies antras sakiny); tačiau, jeigu sprendimas neįteikiamas arba įteikiamas netinkamai ir šis trūkumas neištaisomas pagal Kodekso 189 straipsnį, terminas pradedamas skaičiuoti pasibaigus penktajam mėnesiui nuo sprendimo paskelbimo dienos. Tuomet dokumento įteikimas pakeičiamas penkių mėnesių terminu. Panaši taisyklė galioja pateikiant atnaujintą prašymą dėl leidimo paduoti apeliacinį skundą, tačiau šiuo atveju dokumento įteikimas pakeičiamas šešių mėnesių terminu (Kodekso 544 straipsnio 3 dalies pirmas sakiny).

Esama įvairių terminų pradžios skaičiavimo taisyklių, susijusių su šiais apeliaciais skundais, pagal kuriuos išimtiniais atvejais gali būti panaikinamas galutinis sprendimas:

- prašymo atkurti ankstesnę padėtį (vok. *Wiedereinsetzung in den vorigen Stand*) pateikimo terminas pradedamas skaičiuoti kliūties panaikinimo dieną (Civilinio proceso kodekso 234 straipsnio 2 dalis);
- terminas pareikšti prieštaravimą dėl teisės į teisingą bylos nagrinėjimą pažeidimo pagal Civilinio proceso kodekso 321a straipsnį (vok. *Anhörungsrüge*) pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią asmuo sužino, kad jo teisė į tinkamą bylos nagrinėjimą buvo pažeista (321a straipsnio 2 dalies pirmas sakiny);
- terminas pateikti prašymą pripažinti sprendimą negaliojančiu (vok. *Nichtigkeitsklage*) arba prašymą panaikinti sprendimą (vok. *Restitutionsklage*, bylos nagrinėjimo atnaujinimas, kodekso 578 straipsnis ir tolesni straipsniai) pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią atitinkama šalis sužinojo apie pagrindus, kuriais grindžiamas skundas, tačiau tik po to, kai sprendimas įsiteisėja (586 straipsnio 2 dalies pirmas sakiny).

Dėl to, iki kada turi būti atliktas procesinis veiksmas laikantis termino, taikomos šios nuostatos:

procesinio termino yra laikomasi, jeigu procesinis veiksmas atliekamas iki paskutinės termino dienos pabaigos,

t. y. paprastai dokumentas teismui yra perduodamas per nurodytą laikotarpį, nustatyta forma ir jame pateikiamas atitinkamas procesinis pareiškimas. Esminis veiksnys yra tai, kada teismas gavo dokumentą, o ne kada jis buvo išsiųstas. Tačiau skirtą laiką galima išnaudoti visą, t. y. iki paskutinės dienos pabaigos 24.00 val.

Dėl termino skaičiavimo pradžios laikomasi šios nuostatos: pagal Civilinio kodekso 187 straipsnio 1 dalį tais atvejais, kai termino pradžia nustatoma remiantis įvykiu arba konkrečiu dienos laiku, skaičiuojant terminą atitinkama diena neįtraukiama.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžiai arba ją pakeisti?

Ne. Kai terminas pradedamas skaičiuoti nuo dokumento įteikimo dienos (žr. atsakymą į 4 klausimą), įteikimo būdas nėra svarbus. Dokumentai laikomi įteiktais tuomet, kai yra perduodami jų gavėjui (Civilinio proceso kodekso 177 straipsnis) arba kai dokumentas yra įteiktas vienu iš Kodekso 178, 180 ir 181 straipsniuose nurodytų pakaitinių dokumentų įteikimo būdų (pvz., dokumentai perduodami suaugusiam šeimos nariui arba įmetami į pašto dėžutę). Dokumentų įteikimas elektroniniu būdu reglamentuojamas Civilinio proceso kodekso 173 straipsniu.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Pagal Civilinio proceso kodekso 222 straipsnio 1 dalį, taikomą kartu su Civilinio kodekso 187 straipsnio 1 dalimi, tais atvejais, kai termino pradžia nustatoma remiantis koku nors įvykiu arba konkrečiu dienos laiku, skaičiuojant terminą atitinkama diena neįtraukiama.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Dienos nurodomos kalendorinėmis, o ne darbo dienomis (žr. Civilinio proceso kodekso 222 straipsnio 1 dalį ir Civilinio kodekso 188 straipsnio 1 dalį). Tačiau, jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį ar vykdymo vietoje arba pareiškimo pateikimo vietoje oficialiai pripažįstamos šventės dieną, terminas pratęsiamas iki kitos darbo dienos (žr. Civilinio proceso kodekso 222 straipsnio 1 dalį ir Civilinio kodekso 193 straipsnį).

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Jei savaitėmis, mėnesiais ar kelių mėnesių laikotarpiu (metais, puse metų, ketvirčiu) išreikštas terminas pradedamas skaičiuoti nuo tam tikro įvykio arba konkretaus dienos laiko, t. y. skaičiuojant terminą ši diena neįtraukiama, tuomet terminas pasibaigia paskutinės savaitės ar paskutinio mėnesio dienos, kurios pavadinimas arba skaičius atitinka dieną, kurią įvyko įvykis arba suėjo konkretus laikas, pabaigoje (žr. Civilinio proceso kodekso 222 straipsnio 1 dalį ir Civilinio kodekso 188 straipsnio 2 dalies pirmoji alternatyva). Kita vertus, jei terminas pradedamas skaičiuoti nuo dienos pradžios, pvz, jei skaičiuojant terminą ši diena įtraukiama, tuomet terminas pasibaigia paskutinės savaitės arba paskutinio mėnesio dienos, einančios prieš dieną, kurios pavadinimas ar skaičius atitinka termino skaičiavimo pradžios dieną, pabaigoje (žr. Civilinio proceso kodekso 222 straipsnio 1 dalį ir Civilinio kodekso 188 straipsnio 2 dalies antrąją alternatyvą).

Kai paskutinė mėnesiais išreikšto termino diena yra tą mėnesį, kuris atitinkamos dienos neturi, terminas pasibaigia paskutinę to mėnesio dieną (pvz., sausio 30 d. pradėtas skaičiuoti vieno mėnesio terminas pasibaigia vasario 28 d.) (žr. Civilinio kodekso 188 straipsnio 3 dalį).

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Žr. 8 klausimą.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Kai terminas pasibaigia šeštadienį, sekmadienį ar vykdymo vietoje arba pareiškimo pateikimo vietoje oficialiai pripažįstamos šventės dieną, ši diena nėra įskaičiuojama ir terminas pasibaigia kitą darbo dieną, kaip nurodyta Civilinio proceso kodekso 222 straipsnio 1 dalyje ir Civilinio kodekso 193 straipsnyje.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Terminus paprastai pratęsia teismas savo nuožiūra. Tačiau privalomųjų terminų pratęsti negalima. Kai kuriais atvejais reikalaujama gauti kitos šalies sutikimą.

12 Kokie skundų padavimo terminai?

1. Apeliacinis skundas (*Berufung*) turi būti paduodamas per privalomąjį vieno mėnesio laikotarpį (Civilinio proceso kodekso 517 straipsnis), o apeliacinio skundo pagrindai gali būti nurodomi per du mėnesius (520 straipsnio 2 dalis). Abu šie terminai pradedami skaičiuoti įteikus nesutrumpintą teismo sprendimą arba vėliausiai per penkis mėnesius nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos. Teismas gali nustatyti ne trumpesnį kaip dviejų savaičių terminą atsiliepimui į apeliacinį skundą pateikti (žr. Civilinio proceso kodekso 521 straipsnio 2 dalį ir 277 straipsnio 3 dalį).
2. Kai apeliacinis teismas (vok. *Berufungsgericht*) savo sprendime atsisako leisti paduoti tolesnį apeliacinį skundą teisės klausimais (vok. *Revision*), atnaujintas prašymas leisti paduoti apeliacinį skundą gali būti pateikiamas per privalomąjį vieno mėnesio laikotarpį, kuris pradedamas skaičiuoti nuo nesutrumpinto teismo sprendimo įteikimo dienos (žr. Civilinio proceso kodekso 544 straipsnio 1 dalį ir 3 dalies pirmą sakinį). Pagal Civilinio proceso kodekso 544 straipsnio 4 dalį apeliacinio skundo pagrindus reikia nurodyti per du mėnesius nuo nesutrumpinto teismo sprendimo įteikimo dienos, bet ne vėliau nei per septynis mėnesius nuo sprendimo paskelbimo dienos.
3. Terminas apeliaciniam skundui teisės klausimais paduoti taip pat yra privalomasis laikotarpis ir jis trunka vieną mėnesį (Kodekso 548 straipsnis), o apeliacinio skundo pagrindai gali būti nurodomi per du mėnesius (551 straipsnio 2 dalies antras sakinys). Abu šie terminai pradedami skaičiuoti įteikus nesutrumpintą teismo sprendimą arba vėliausiai per penkis mėnesius nuo teismo sprendimo paskelbimo dienos.
4. Skubus prieštaravimas (vok. *sofortige Beschwerde*) dėl nutartimi priimto sprendimo (vok. *Beschluss*) turi būti pareiškiamas per privalomąjį dviejų savaičių laikotarpį (Civilinio proceso kodekso 569 straipsnio 1 dalis). Privalomasis laikotarpis pradedamas skaičiuoti nuo nutarties įteikimo dienos arba ne vėliau kaip per penkis mėnesius nuo jos paskelbimo dienos. Prieštaravimas teisės klausimais (vok. *Rechtsbeschwerde*), kuris turi būti pagrįstas teisės pažeidimu, turi būti pareiškiamas per privalomąjį vieno mėnesio laikotarpį, pradedamą skaičiuoti nuo nutarties įteikimo dienos (Civilinio proceso kodekso 575 straipsnio 1 dalies pirmas sakinys), o prieštaravimo pagrindai gali būti nurodomi per papildomą vieno mėnesio terminą (Civilinio proceso kodekso 575 straipsnio 2 dalis).
5. Kai šalis ne dėl savo kaltės nesilaiko kurio nors Civilinio proceso kodekso 233 straipsnyje nustatyto procesinio reikalavimo (pvz., privalomojo laikotarpio ar termino, iki kurio turi būti nurodomi apeliacinio skundo pagrindai), ji gali prašyti atkurti iki pažeidimo buvusią padėtį. Prašymas turi būti pateikiamas per dvi savaites nuo kliūties panaikinimo (Civilinio proceso kodekso 234 straipsnio 1 ir 2 dalys).

Vokietijos civilinėje ir civilinio proceso teisėje taip pat yra nustatyti kiti terminai, pavyzdžiui:

1. Išskyrus atvejus, kai šalys susitarė kitaip, arbitražo sprendimai gali būti ginčijami per tris mėnesius nuo arbitražo sprendimo gavimo dienos pateikiant prašymą pripažinti tokį sprendimą negaliojančiu (1059 straipsnio 3 dalies pirmas ir antras sakiniai).
2. Byla, kuri baigta nagrinėti priėmus galutinį teismo sprendimą, gali būti pradėta nagrinėti iš naujo per privalomąjį vieno mėnesio laikotarpį, kuris pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kurią šalis sužinojo apie pagrindus teismo sprendimui panaikinti, pateikiant prašymą pripažinti sprendimą negaliojančiu (vok. *Nichtigkeitsklage*) arba prašymą panaikinti sprendimą (vok. *Restitutionsklage*) (Civilinio proceso kodekso 586 straipsnio 1 ir 2 dalys).

3. Teismas taip pat gali nustatyti konkretų terminą, per kurį šalis turi pareikšti ieškinį byloje, kurioje taikoma nepriklausoma įrodymų rinkimo procedūra (vok. *selbständiges Beweisverfahren*) (Civilinio proceso kodekso 494a straipsnio 1 dalis) arba areštas (vok. *Arrest*) (926 straipsnio 1 dalis).
4. Kai nuomininkas per du kalendorinius mėnesius nuo nuomotojo reikalavimo dėl nuomos mokesčio padidinimo iki savivaldybėje įprasto nuomos mokesčio gavimo dienos (Civilinio kodekso 558 straipsnis) nesutinka su tokiu nuomos mokesčio padidiniu, nuomotojas gali per kitus tris mėnesius kreiptis į teismą dėl tokio sutikimo suteikimo (Civilinio kodekso 558b straipsnio 2 dalis).
5. Kai darbuotojas teigia, kad jam pateiktas rašytinis pranešimas apie jo atleidimą iš darbo negalioja, jis per tris savaites nuo rašytinio pranešimo apie atleidimą iš darbo įteikimo dienos turi pareikšti ieškinį Darbo teisme (Apsaugos nuo atleidimo iš darbo įstatymo (vok. *Kündigungsschutzgesetz*) 4 straipsnio pirmas sakiny). Jei darbuotojas nesilaiko šio termino, atleidimas iš darbo laikomas įsigaliojusi nuo pat pradžių.

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Paprastai atvykimo į teismą laiką ir datą nustato teismas, nors jo nuožiūros teisę riboja pareiga nevilkinti bylos nagrinėjimo, o teismo posėdžius paskirti šeštadieniais, sekmadieniais ar švenčių dienomis tik išimtiniais atvejais.

Išduodant šaukimus atvykti į teismą, kai teisinis atstovavimas yra būtinas, pranešimas turi būti įteikiamas mažiausiai prieš vieną savaitę; kitais atvejais pranešimo įteikimo terminas yra trys dienos. Šie terminai gali būti sutrumpinti tik jeigu šalys su tuo sutinka, vienai iš jų pateikus prašymą.

Pagal Civilinio proceso kodekso 141 straipsnio 1 dalį teismas reikalauja, kad posėdyje dalyvautų abi šalys, kai to reikia bylos faktinėms aplinkybėms nustatyti. Tačiau didelių atstumų atvejais teismas gali netaikyti reikalavimo asmeniui dalyvauti posėdyje, jeigu būtų nepagrįsta tikėtis, kad šalis keliaus didelį atstumą (žr. 8 klausimą), arba yra kitų svarbių priežasčių. Civilinio proceso kodekso 141 straipsnio 1 dalies antrame sakinyje nurodyta „bet kuri kita svarbi priežastis“ (vok. *sonstiger wichtiger Grund*) yra bet kuri šaliai svarbi priežastis, įskaitant, pvz., ligą, suplanuotas atostogas, darbo viršvalandžius arba tikėtinas psichologines problemas, kylančias dėl susitikimo su kita šalimi.

Be to, pagal Civilinio proceso kodekso 227 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį teismui leidžiama atšaukti arba atidėti posėdį pagal šalies prašymą, kuriame nurodytos „rimtos priežastys“ (vok. *erhebliche Gründe*), arba atidėti posėdį, kuriame teikiami žodiniai paaiškinimai. Atsižvelgiant į šią nuostatą, tai, kad šalis neatvyko į posėdį dėl savo kaltės arba dėl to, kad be pateisinamos priežasties nepasirengė posėdžiui, nėra laikoma pagrįstomis priežastimis. Pagrįstos priežastys yra teismo šaukimų išdavimo terminų nesilaikymas, būtinybė pakeisti advokatą, liudytojo, teisinio atstovo ar šalies liga arba bet kurio iš šių asmenų neatvykimas į teismo posėdį dėl artimo giminaičio mirties. Teismas gali reikalauti pateikti įrodymus, pagrindžiančius prašymo atidėti posėdį priežastis; kuo prašymo pateikimo diena yra arčiau nustatytos posėdžio dienos, tuo šios priežastys griežčiau vertinamos. Tam tikrais atvejais pagal Civilinio proceso kodekso 227 straipsnio 3 dalį daugiau lankstumo taip pat suteikiama tais atvejais, kai šalis prašo atidėti posėdį, turintį vykti nuo liepos 1 d. iki rugpjūčio 31 d.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Vokietijoje nėra jokių specifinių geografinių sąlygų, dėl kurių reikėtų nustatyti specialias taisykles. Todėl pagal Vokietijoje galiojančias civilinio proceso normas terminai asmenims, kurie gyvena toli nuo atitinkamo teismo, paprastai nėra pratęsimi. Tačiau pagal Civilinio proceso kodekso 141 straipsnio 1 dalies antrą sakinį teismas gali nuspręsti nereikalauti, kad šalis atvyktų asmeniškai, kai dėl didelio atstumo (vok. *große Entfernung*) tarp šalies gyvenamosios vietos ir teismo tai būtų neprotinga. Atsižvelgiant į šiuolaikinę pakankamai išplėtotą transporto infrastruktūrą, kelių šimtų kilometrų atstumas nelaikomas dideliu. Tačiau kiekvieną atvejį reikia vertinti atsižvelgiant į visas aplinkybes, įskaitant šalies sveikatą.

Kadangi pagal galiojančias taisykles terminai atokiose vietovėse gyvenančių šalių naudai nėra pratęsimi, Vokietijos teisės sistemoje nekyla problemų dėl ilgesnių terminų prapažinimo kitose vietovėse.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Nesilaikant termino gali kilti įvairių teisinių pasekmių, pavyzdžiui:

1. Pagal Civilinio proceso kodekso 296 straipsnio 1 dalį ieškinio pagrindai ir argumentai, nenurodyti iki atitinkamo termino pabaigos, yra priimtini tik tuo atveju, jeigu teismas įsitikina, kad juos priėmus nebus vilkinamas ginčo sprendimas, arba jeigu šalis pateikia tinkamą pagrindimą, kodėl vėlavo juos nurodyti. Pagal šias nuostatas tinkamai atmesti ieškinio pagrindai ir argumentai negali būti nurodomi apeliaciniame skunde (Kodekso 531 straipsnio 1 dalis).
2. Jeigu parengiamajame rašytiniame procese pagal Civilinio proceso kodekso 276 straipsnį atsakovas per dvi savaites nuo pareiškimo įteikimo nenurodo, kad yra pasirengęs pateikti atsiliepimą į ieškinį, ieškovo prašymu atsakovo nenaudai gali būti priimamas sprendimas už akių (Kodekso 276 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny, 276 straipsnio 2 dalis ir 331 straipsnio 3 dalis).
3. Kai skolininkas mokėjimo įsakymo procedūros metu praleidžia terminą prieštaravimui dėl mokėjimo įsakymo pareikšti (Civilinio proceso kodekso 692 straipsnio 1 dalies 3 punktas ir 694 straipsnis), pagal kreditoriaus prašymą išduodamas vykdomasis dokumentas (Civilinio proceso kodekso 699 straipsnio 1 dalies pirmas sakiny).
4. Kai nesilaikoma apeliacinio skundo padavimo termino, sprendimas tampa galutinis (Civilinio proceso kodekso 705 straipsnis). Tai taikoma ir tada, kai nesilaikoma termino, per kurį galima pareikšti prieštaravimą dėl sprendimo už akių arba vykdomojo dokumento. (Toks prieštaravimas (vok. *Einspruch*) techniniu požiūriu nėra laikomas apeliaciniu skundu, nes jį nagrinėja tas pats, o ne aukštesnės instancijos, teismas). Jeigu nesilaikoma termino, per kurį turi būti nurodomi apeliacinio skundo arba prieštaravimo pagrindai, apeliacinis skundas arba prieštaravimas atmetami kaip nepriimtini (Kodekso 522 straipsnio 1 dalis, 522 straipsnio 1 dalis ir 577 straipsnio 1 dalis).
5. Ta pati taisyklė taikoma terminui, per kurį turi būti nurodyti atnaujinto prašymo leisti paduoti apeliacinį skundą pagrindai (Civilinio proceso kodekso 544 straipsnio 4 dalis).

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Praleidus terminus, šalis gali pasinaudoti šiomis teisių gynimo nuo atsakyme į 15 klausimą nurodytų pasekmių priemonėmis:

1. Civilinio proceso kodekso 296 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais šalis gali pateikti paaiškinimą dėl vėlavimo (žr. pirmiau). Tokiu atveju šalis turi nurodyti pateisinamas priežastis ir, jei teismas to prašo, įrodyti teismui, kad terminas buvo praleistas ne dėl jos kaltės. Jeigu šalis gali tai įrodyti, teismas turi leisti pavėluotai pateikti dokumentus.
2. Šalis, kurios nenaudai priimtas sprendimas už akių, gali pareikšti prieštaravimą dėl šio sprendimo (Civilinio proceso kodekso 338 straipsnis). Jeigu prieštaravimas yra priimtinas, t. y., visų pirma, jeigu jis yra reikalaujamos formos, pateiktas laiku (Kodekso 339 ir 340 straipsniai) ir pagrįstas, byla grąžinama į tą stadiją, kuri buvo prieš pasibaigiant terminui (Kodekso 342 straipsnis).
3. Prieštaravimą taip pat galima pareikšti dėl mokėjimo įsakymo procedūros metu priimto vykdomojo dokumento, nes pagal Civilinio proceso kodekso 700 straipsnį jis prilyginamas sprendimui už akių.
4. Apeliacinių skundų padavimo ir prieštaravimų pareiškimo terminai yra privalomieji. Šalis, kuriai ne dėl jos kaltės buvo užkirstas kelias laikytis privalomojo termino, gali prašyti atkurti iki pažeidimo buvusią padėtį (Civilinio proceso kodekso 233 straipsnis ir tolesni straipsniai). Tokį prašymą reikia pateikti per įstatyme nustatytą terminą ir reikalaujama forma (Kodekso 234 straipsnis ir 236 straipsnio 1 dalis). Faktinės aplinkybės, dėl kurių buvo praleistas terminas, turi būti paaiškintos ir pagrįstos įrodymais (Civilinio proceso kodekso 236 straipsnio 2 dalis). Bet kokie procesiniai veiksmai, kurių šalis neįvykdė, pvz., apeliacinio skundo padavimas, taip pat turi būti atlikti per prašymo pateikimo terminą.
5. Prašymą atkurti iki pažeidimo buvusią padėtį taip pat galima pateikti praleidus terminą apeliacinio skundo arba prieštaravimo pagrindams nurodyti.

■ Paskutinis naujinimas: 24/02/2026

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta.

Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.